

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Confessariorum Repetitum

Schoonaerts, Gregor

Coloniæ Agrippinæ

VD18 14542323-001

Regulæ dignoscendi domesticorum furta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41226

Regulæ dignoscendi domesticorum furta.

1. **A** Confessario consideranda est materiæ acceptæ qualitas. 2. Attendendum, an ea, quæ surripiuntur, impendenda sint usibus propriis, an verò, ut aliis dentur. 3. Pensanda est conditio Patris-familias, an sit pauper, dives, an liberalis in suos, an tenax. 4. Respicienda qualitas accipientis, an sit uxor, an filius, &c. 5. An Dominus rationabiliter invitus sit quoad substantiam, an quoad modum. Si filii, invitis parentibus, auferant notabilia, in divisione hæreditatis, vel alio modo tenentur ad restitutionem.

Ex his patet, quomodo plùs requiratur, ut furum uxoris sit grave, (quæ eleëmofynas ordinarias statui suo congruentes præstare tutò potest, quamvis maritus expressè non consenserit) quàm filii, &c. Ex his circumstantiis colligi potest, an domestici peccent graviter, an leviter. Adverte, quòd famuli, & ancillæ in materia pecuniaria, putà unius Imperialis, vix possint excusari à mortali, quia solet Dominus respectu similibum non tantùm esse invitus quoad modum, sed etiam quoad substantiam: dum autem surripiunt esculenta, & poculenta à suis Dominis, etiamsi per minuta furta tandem perveniant ad notabilem quantitatem, dummodo non surripiunt, ut dent aliis, vel vendant, per se non videtur esse mortale.

2. Assigna aliquos casus, in quibus uxor non peccat, etiamsi notabilem sumam surripiat marito.

1. Si eandem auferat de interpretativa viri licentia, V. G. Si vir rogatus facile concessisset.
2. Si eam summam expendat pauperibus in extrema, aut gravi necessitate constitutis.
3. Si in honesta recreatione eandem expendat, sinè notabili familiæ detrimento, qualis non est, si pro summa notabili ludat cum periculo rei domesticæ. Idem est, si expendat in statum decentem, aut ornatum, in eleëmofynas justas, eò quòd maritus quoad ea non sit inuitus, nisi irrationabiliter, cùm ille non solùm debeat uxori dare necessaria ad statum, sed etiam ad statum decentia.
4. Si eandem donet ad avertendum damnum familiæ, exemplo Abigail uxoris Nabal, quæ 1 Reg. 25. ad placandam Davidis iram minantis everisionem domûs Nabal, *Tulit ducentos panes, & duos utres vini, & quinque arietes coctos, &c.... Viro autem suo Nabal non indicavit.* Si eam expendat in bonum mariti, V. G. eleëmofynam ad ejus conversionem, eò quòd hoc casu uxor utiliter gerat negotia viri, & familiæ.
5. Si vir sit prodigus, & decoctor, poterit uxor aliqua surripere, & reservare, quæ sibi, aut suis erunt necessaria, idque ob eandem rationem.
6. Si vir sit absens, amens, furiosus, quia tunc administratio ad eam devolvitur, nisi aliundè à Magistratu sit provisum.
7. Si pater, mater, vel filius ex priori matrimonio indigeant non solùm quoad vitam, sed etiam quoad statum, poterit uxor illis providere

dere de bonis communibus, petita prius ad hoc mariti licentiâ, cum non sit æquum, quod hoc faciat inscio marito: si tamen vir renuat, neque jus suum possit uxor juridicè obtinere, poterit de sua dote, ejusque fructibus illis subvenire, cum obligationem naturalem non possit maritus impedire.

3. An licita sit occulta compensatio?

2. Aff. Si suis sit stipata conditionibus: 1. Est, dum quis sive in judicio, sive extra judicium aliter nequit rem suam obtinere, aut non nisi cum ingenti molestia, prolixis expensis, litibus, amicitiae jactura. 2. Ut caveatur periculum, nè debitor, vel detentor peccet ex conscientia erronea, perseverando in affectu non solvendi, vel detinendi, quod reverà quidem solutum est, sed existimat non esse solutum. Item ne ipsi postea, vel hæredes iteratò solvant. 3. Neque debitor, vel detentor, neque tertius pati potest detrimentum; hinc debes præcisè accipere rem tuam, si exstet, & non aliud æquivalens: si autem res tua non amplius exstet, vel si non sit res tua, sed tantum debita, prospiciendum est, ut non ex bonis alicujus tertii apud debitorem fortè depositis, sed ex rebus debitori propriis tibi solvas.

Hæc compensatio occulta famulis, & ancillis, licet viliori pretio elocaverint operam suam, illicita est. Patet ex propositione 37. ab Innoc. XI. proscripta: *Famuli, ac famule possunt occultè heris suis surripere ad compensan-*

san-

sandam operam suam, quam majorem judicant salario, quod recipiunt.

4. Quale committunt peccatum Judices, vel Causidici, qui procrastinant causas pauperum, & expediunt causas divitum; item, qui vendunt judicia?

℞. Peccato rapinæ, quia intervenit violenta oppressio.

5. An peccato furti peccent sartores, &c. dum sibi retinent fragmenta panni, serici, telæ &c.

℞. Aff. Si sint talia, quæ possunt esse notabili usui dominorum.

6. Quid faciendum ei, qui bonâ fide detinet alienum?

℞. Quamprimùm sciverit alienum, tenetur rem ipsam restituere, si exstat cum fructibus, ex quibus factus est ditior, ne de eo dicatur: *Perseverat in affectu rem non suam detinendi.*

7. Quomodo per minuta furta peccatur?

Sciendum, quòd furta minuta diversimodè fieri possint. 1. Si quis ab eadem persona minutum aliquod sæpiùs auferat. 2. Si minuta ejusmodi surripiantur diversis. 3. Quando plures parum furantur ab eodem.

℞. 1. Qui animo corradendi summam notabilem, minuta furatur, in quolibet actu mortiferè delinquit, quia singuli actus procedunt ex voluntate mortaliter peccaminosa, cujus proinde malitiam attrahunt. Hinc Prov. 11. 5. 1. dicitur: *Statera dolosa abominatio est apud Dominum.*

¶ 2. Qui multa minuta diversis surripit, peccat mortaliter, quando ad summam pervenit notabilem: tunc enim verum est dicere, quòd rem alienam, & quidem gravem detineat, adeoque damnum inferat notabile, non quidem uni in particulari, sed communitati eorum, qui rebus suis privantur: & nisi hoc admittatur, omninò consequens est, quòd quis, citrà culpam gravem, amplas opes possit contradere.

CASUS III.

Plures ingrediuntur, vel pratercunt vineam alterius, & unum singuli, vel duos botros decerpunt, sic tamen, ut ab omnibus simul inferatur possessori damnum grave. Quaritur, utrum singuli peccent mortaliter?

¶ Si omnes id faciunt communi consilio, vel instinctu, peccant singuli mortaliter, & obligantur ad restitutionem in solidum, casu quo contingat alios deficere. Ratio est, quia singuli cooperantur ad totum damnum, quod supponitur esse grave: si fiat merè causaliter, & alter non sit conscius furti alterius, singuli tantùm peccant venialiter, nec tenentur ad restitutionem, nisi pro illa parte damni, quam quilibet intulit; ideoque tantùm est obligatio sub veniali, quia singuli tantùm sunt parva causa damni.

§. 2. De cooperantibus ad furtum.

ET in præsentì de furto, & in alia de homicidio, detractione, & qualibet injustæ damni-

M

fica-